

«Τὰ χείλη μου ελησμόρησαν τὸ γέλοιο» «ὁ Μάιος ηθερεί εἰς τὴν ψυχήν μου, η χώρα εἶναι αἰωνία» «Ἡ ζωὴ τῶν ποιητῶν εἶναι μακρὰ καὶ πλήρης θλιψεων.» Συχνά ἀπαντῶσι σκέψεις λεπταὶ καὶ πληγμαρίζουσαι ἀπὸ εὐχισθησαν, καὶ εἰκόνες μὲν χάριν ἀπαράμιλλον. «Πόσον σκυθρωπὸν εἴραι αὐτοὶ οἱ τάροι πολὺ παλαιοὶ πλέον πρὸ τῶν ὅποιων ὄλος ὁ κόσμος περῆ γειαστὸς» «Λι κορασίδες! Μερικαὶ εἴραι ὥρα πρήγα. . . . . ἄλλαι φαιδρὰ χρώματα, τραγούδια. . . . . Λι μὲν δύοιαζοντ μὲν γέλουα. . . . . αἱ δὲ μὲν λύπη.»

Νεώτερος αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁ Louis Oteyza μόλις εἰκοσιν ἐτῶν ἥρχισε νὰ σπουδάζῃ νομικὰ, ἀλλ' ἔπειδη τὰ εὑρήκε πληκτικὰ ἀπανῆλθεν εἰς τὸν πρώγυν βίον ἡ la bohème. Αἱ «Ο μέχλα» εἰναι ἔνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἔργα του ὁ Villaespesa ὁ δόποιος ἔγραψε τὸν πρόλογόν του ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ποιητὴν λέγει: «Ἡ μοῦσα σου εἴραι μελαγχροῦν παρθέος μὲ μέλαρας ὄφθαλμον καὶ ροδύρροα χεῖλη. Τραγουδεῖ εἰς ιστακιήν γλώσσαν τραγούδια τῆς Ara-tolῆς.» Ο μαργαρίτης δρμας τῆς συλλογῆς του είναι «ἡ Ἐπάροδος τῶν ἡττημένων.» Στρατιῶται ἀπανέρχονται εἰς τὸ πατρικὸν χωρίο των. Υπέφερον ἥγανθισθησαν διὰ νὰ νικήσουν καὶ δρμας ἡττηθησαν. Αἱ κακουχίαι ἀπέβησαν μάταιαι. Τὸ σκληρὸν γεγονός εἰναι διὰ αὐτοὶ είναι ἡττημένοι! Δὲν τολμοῦν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν θέαν τοῦ κιδωνιστασίου τῆς ἐκκλησίας σταματοῦν τρέμοντες ἀπὸ ἐντροπῆν. Εἰς τι ἔχρονισθησαν ἡ γενναιότης καὶ αἱ κακουχίαι; Τὸ ξήτημα είναι νὰ νικήσῃ κανεὶς!

Bohème ἀλλὰ πλούσιος bohème, ἔχθρος τῶν πόλεων τῆς ἔργασίας τὰς ὅποιας διηγεκών σκεπάζουν σύννεφα ἀπὸ καπνὸν, λάτρης τῶν παλαιῶν πεθαμμένων πραγμάτων, λάτρης τῆς τέχνης καὶ τῶν ἀναμνήσεων, ἵδιον ὁ Nilo Pabra.

Καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ Machado ἀνήκουν εἰς τὴν πλειάδα τῶν νεωτεριστῶν. Τὰ «Caprices» του Manuel Machado χαρακτηρίζει νεωτερισμός, ἀποθάρρυντις καὶ ἀπαισιοδοξία. Καὶ ἔνας ἡττημένος ἐπὶ πλέον.

Καὶ μεταξὺ αὐτῶν, συγκαταλέγεται καὶ ὁ μαρκήσιος de Campo, δόμνος ἴσως μεταξὺ τῆς πλειάδος δόποιος ἀγαπᾶ τὴν λαϊκὴν ποίησιν. Ἐγράψεν ἀπὸ τὰ Ἰσπανικὰ ἔκεινα lieder ποῦ τραγουδεῖ ὁ λαός: «Ἐλοι λενκή, εἶσαι παγερά σπως αἱ χιόνες τοῦ Guadalanama. Ἡθελα ρά ἥμηρ ὁ ἥλιος τοῦ Ioulion ὁ δόποιος θὰ τήξῃ αἰτήρ τὴν χιόνα.» Εἰς τὴν συλλογὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Alema Glauca, κατὰ τῆς ὅποιας τέσσαι κριτικαὶ καὶ τέσσαι σάτυραι ἔξετοξεύθησαν, εὑρίσκομεν ὑμνον πρὸς τὸν θαλλάσσιον θεόν Γλαύκον πρὸς τοὺς ὥχρους ἐφύδους καὶ τὴν πρασίνην κανθαρίδα ἡ δύοια δίδει τὸ φίλημα τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου. . . . .

Εἰς τὸ «Εἶδωλον» «Κατοικῶ τὴν παρόδα τὴν ὁποίαν κατοικεῖ τὸ ἄγρωστον..... Παγόδα χρυσὴν, καμψένην ἀπὸ πράσινον μαλαχίτην, ἀπὸ σάματαλον

καὶ ἀπὸ κοράλλιον. . . . . Αἱ περίλυποι γύραι κοινωνοῦν εἰς τὸν βαμόν μου. . . . . Τὰς μεθύοντις μὲν ἔτειστον ὄνειρον. . . . . Διότι εἶμαι τὸ αἰώνιον μυστηριῶδες Εἶδωλον.»

«Ο Antonio de Zayas» λέγει ὁ Bazan, ὁ δόποιος βεβαίως είναι νεαρὸς ποιητὴς δὲν δύναται νὰ συγκαταλεχθῇ μεταξὺ ἔκεινων οἱ δόποιοι δικαίως η ἀδίκως ὀνομάζονται νεωτερισταί (modernistes). Αὐτήκει μᾶλλον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Parnassiens. Προτιμῷ ἀναμφιβόλως τὸν Herédia τοῦ Verlaine ἢ τοῦ Rodenboch. «Αἱ καὶ ἐσχάτως μὲν ἥρχισε νὰ γράψῃ, ἐδημοσίευσε πέντε συλλογὰς ἀρκετά ὅγκωδεις. Ο Antonio de Zayas ἔταξεῖδευσε καὶ ταξιδεύει πολὺ διότι τὸ διπλωματικὸν του στάδιον τὸν ἀναγκάζει. Κατὰ τὴν ἐν Κων.] πολεοὶ διαμονὴν του συνέγραψε τὰ «Βυζαντινὰ καὶ οἱ μέματα» εἰς τὰ δόποια φύλλει τὴν μαγειαν τῆς μεγαλοπρεποῦς ἔκεινης ἀνατολικῆς χώρας. Εἰς τὰς «Λευκάς νύκτας» διηγεῖται τὰς ἐντυπώσεις τὰς δόποιας προδεύησαν εἰς τὰς αἰσθήσεις του ὃς Ισπανοῦ, αἱ ἀρκτικαὶ Χώραι Σουηδία Νορβηγία καὶ Δανία.»

Π. Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - TEXNAI

· Η τετρακοδιεπηρίς τῆς ιδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Aberdeen ἐν Σκωτίᾳ. — Διὰ μεγαλοπρεπῶν ἑορτῶν ἐφοτάσθη κατὰ τὸν παρελθόντα 7βιον ἡ τετρακοδιεπηρίς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Aberdeen. Τοῦτο ἐθεμελιώθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Elphinstone τῷ 1451 καὶ ἔχρονισμενος κατ' ἀρχὰς ὡς λύκειον βραδύτερον δὲ ἀποπερατωθεισῶν τῶν οἰκοδομῶν τῷ 1506 μετετράπο εἰς Πανεπιστημίον. Κατὰ τὰς αὐτὰς ἑορτὰς ἐγένοντο καὶ τὰ ἐγκαίνια τῶν μὲν οἰκοδομῶν τοῦ «Marishall College» ὑπὸ τῶν βασιλεῶν τῆς Αγγλίας, αἵ τινες ὀφείλονται εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τῶν κ. κ. Charles Marishall πατρὸς καὶ C W Marishall υιοῦ τοῦ οἰκοῦ Armstrong καὶ τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου λόρδου Strathcona οἱ δόποιοι κατέθεσαν 1,899,000 φ. τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος στοιχίσαντος 5,000,000.

Τὰς ἑορτὰς ἐλάμπουν ὡς μόνον ἡ παρουσία τῶν βασιλέων ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Πανεπιστημίων καὶ ἀκαδημιῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἐκ τοῦ δωροποτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκατομμυριούχου A. Carnegie, ὁ δόποιος ἐν τῇ περιβολῇ τοῦ διδάκτορος παρηκολούθησε πάσας τὰς ἑορτὰς καὶ ἐλαβε μέρος εἰς τὰς παρελάσεις.

Ἐναρξίς τῶν μαθημάτων. — Τὴν Παρασκευὴν 29 παρελθόντος μηνὸς ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν μαθημάτων τῶν Σχολείων τῆς ἡμετέρας Κοινότητος. Ἀπουδιάζοντος τοῦ δεπτοῦ ἡμῶν Πατριάρχου Κυρίου Φωτίου τὴν νεονομισμένην ιεροτελεστίαν ἔξετέλεσεν ἡ Α. Π. ὁ Ἀγιος Τριπόλεως ἐν τῷ Ἀβερωφίῳ Γυμνασίῳ. Κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος, ἐνεκα τῆς ἀπὸ θεμελίων ἀνεγέρθεως τῶν περισσοτέρων αἰθουσῶν τῆς Σχολῆς καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑγεινῆς καὶ τοῦ φωτισμοῦ οἰκοδομήσεως αὐτῶν οἱ μαθηταὶ ἀκροῶνται τῶν μαθημάτων εἰς οἰκίας τῆς Κοινότητος. Ἐνεγράψθησαν δὲ ἐν ὅλῳ 1250 μαθήται ἐκ τῶν ὅποιων 400 τὸ πρῶτον φοιτῶντες; μαθήτριαι δὲ 1020 ἐξ ὧν 260 νέαι.

Ἐν δὲ τῇ σχολῇ Ραμλίου ἐνεγράψθησαν 47 μαθηταὶ καὶ 44 μαθήτριαι.

Χωρογραφικὰ δρια τῆς Ἡπείρου. — Κατόπιν προσκλήσεως τῶν Ἡπειρωτῶν φοιτητῶν, ἐγένετο ἐν Ἀθήναις πολυπλοθῆς συγάθροισις ἐν εἰδεὶ συλλαλητηρίου διὰ τὸ φλέγον ζῆτημα τῶν ἐσφαλμένων γεωγραφικῶν χαρτῶν τῆς Ἡπείρου. Ἐνώπιον πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, οἱ σεβαστοὶ καθηγηταὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου οἱ κ. κ. Z. Ρώσσης, Π. Καρολίδης καὶ N. Καζάζης ἀγέπτυξαν τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, πῖτις προσγίγνεται εἰς τὴν μέλλουσαν λύσιν τοῦ Ἐθνικοῦ ζητημάτος τῆς Ἡπείρου, ἐνεκα τοῦ κακοῦ προσδιορισμοῦ τῶν χωρογραφικῶν δρίων αὐτῆς ἐν τοῖς διαφοροῖς χάρταις καὶ συγγράμμασι.

Οἱ ἀγορεύσαντες ἐπάταξαν πρὸς τούτοις τὴν ἐλαφρότητα μεθ' ἣς διάφοροι συγγραφεῖς ἀποτολμῶσι νὰ παραχαράτωσι τὴν ιστορίαν καὶ γεωγραφίαν τῆς Ηπατίδης ἡμῶν καὶ ἐκαυτοποιίαν τὴν κρατούσαν ἀκοπείαν τῶν ἄμφων, εἰς ἣν ὅφελεται ἡ εἰσχώρησις τῶν συγγραφῶν αὐτῶν ἐν τοῖς ἐπισήμοις προγράμμασι τῶν σχολείων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ χωρογραφικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἄποιργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἡ συνέλευσις ὁμοθύμως ἀποδέχεται τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἡπειρωτῶν φοιτητῶν συνταχθὲν ψήφισμα δι' οὐ ἐκφράζεται ἡ εὐχὴ ὥπως ἡ Ιεράρχηνσις διατάξῃ ἀρμοδιῶς τὴν ἔξαφάνισιν καὶ καταδίκην τῶν ἔργων τούτων καὶ παρακαλέσῃ πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι τοιαύτην ἔργασίαν σκοπουσαν νὰ διαπιριάσῃ τὴν Ἐθνικὴν συνείδησιν περὶ τῆς Ἐθνοδογικῆς ὑποστάσεως τῆς Ἡπείρου, ἀείποτε δὲ οὕτως ἔξειρχως ἔχυτηρετησάσης μεταξὺ τῶν πρώτων τοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως Μεγάλης Ἐλευθέρας Ηπατίδης.

Ἡ «Νέα Ζωὴ» πέποιθεν ὅτι ἡ κίνησις αὐτὴ τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ δὴ τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ φοιτώντων θὰ γίνη ἀπαρχὴ Ἐθνικωτέρας καὶ συντελεστικωτέρας δράσεως ἐντῇ τόσον παρημελημένῃ Ἡπείρῳ.

Φύλλα ἡμερολογίου. — Ἐκδίδονται κατὰ Νοέμβριον τὰ «Φύλλα ἡμερολογίου» τόμος ἐντυπώσεων καὶ σκέψεων, τοῦ γνωστοῦ Δημητρίου I. Καλογεροπούλου Διευθυντοῦ τῆς «Πιγακοθήκης».

Ἡ φύσις καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς θερμότητος τῶν ήφαιστείων. — Κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ μᾶλλον λέγεται ὁ Κος Elihu Thompson ἀποβάλλομεν τὴν ίδεαν ὅτι τὸ εσωτερικὸν τῆς γῆς εὑρίσκεται ἐν τετράκιᾳ καταστάσει, ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ πίττον ρευστὴ, οὐδὲ θεωροῦσι πλέον τὰ ήφαιστεία ως δικλείδας ἐκροῆς μέρους τοῦ ἐσωτερικοῦ ρευστοῦ τοῦ ἐκδιωκομένου ἐκ τῶν καθιζόσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ περιβλήματος. Ἡ ίδεα ὅτι ἡ γῆ, στερεὰ γενικῶς οὖσα ἔχει κοιλότητας περιεχούσας ὑλὴν τετηκυῖαν δὲν εἶναι περισσότερον πιθανὴ καὶ δὲν εὑρίσκει μεγαλύτεραν ὑποστήριξιν. Ἡ μεγάλη στερεότης τῆς γῆς φαίνεται ὅτι ἀπαιτεῖ ἐσωτερικὸν ὄλως στερεόν· ὁ Mallet ἔξεπηκε τόν ίδεαν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ισχυροτάτων πιέσεων, τὰ πετρώματα πρέπει νὰ πυρακτώνται καὶ νὰ ἀρχίζωσι νὰ τίκνωνται. Ἀλλὰ μόνην ἡ πιέσις δὲν θα ἀρκεῖ διὰ νὰ ἔξηγησῃ τὴν ήφαιστειότητα. Το πέτρωμα θὰ ἀρχίσῃ νὰ τίκνεται, πρᾶγμα τὸ ὄποιον θὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον τῆς διαφράξεως ἡ δὲ γένεσις τῆς θερμότητος θὰ ἐπανει. Δέν θα εἰχομεν τας ὑψηλὰς θερμοκρασίας τας ὅποιας παρουσιάζουσι τὰ παραγόμενα τῶν ήφαιστείων. Εἰπόν τινες ὅτι καὶ διὰ τοῦ ἡαδίου ὑποδυνατόν νὰ ἔξηγηθῇ καὶ ἡ ήφαιστειότης. Ἀλλ' οἱ ὕπακες τῶν ήφαιστείων δεν περιέχουσιν οὔτε ὑδοίον οὔτε οὐρανιον. Πρέπει νὰ ζητηθῇ ἄλλη ἀρχή, καὶ ὁ κος E. G. πιστεύει ὅτι εὑρε τὴν ἔξηγησιν.

Ἡ θερμότης τῶν ήφαιστείων θὰ ἀναι νέκτησις τις του μηχανικοῦ ἔργου μετατετραμμένου εἰς θερμότητα. Θὰ παραδεχθῇ τις ὅτι πάσα οὐσία ἐφ' ἣς εξασκεῖται ἔργον θερμαίνεται τοσοῦτον περισσότερον ὅσον ἡ ἐνέργεια τὴν ὄποιαν δι' αὐτὸν ἀφιερόντων εἶναι μεγαλύτερα. Εἳναι ἡ θερμότης αὐτὴ δὲν διαφύγῃ, θὰ προκύψῃ θέρμανσις τῆς ὑλῆς. Αὐτὸς ὁ ἀπὸ θερμαίνεται, καταδηλώς, ὅταν διοχετευθῇ ὑπὸ πιέσιν, ὑπὸ πολυκάμπτους σωληνας καταλληλους εἰς τὴν παραγωγὴν τριθῆς. "Ουσεν ἡ πιέσις εἶναι μεγάλη, ὅσον ἡ τριθη εἶναι ισχυρά, τοσοῦτον καὶ δὴ ἀπὸ εἶναι θερμός. Ἡ δὲ θερμοκρασία αὐτοῦ εἶναι ἀνάλογος τοῦ καταναλισκομένου ἔργου. Εἳναι δὲν δέρος θέσωμεν ὑδωρ ἔχομεν το αὐτὸν ἀποτέλεσμα, τοῦτο δὲ ψυχρὸν εἰσελθον ἔξερχεται ἐν καταστάσει βραδυμού. Στερεόν δέ τι σῶμα κατὰ τι πλαστικὸν θὰ ἐξέλθῃ θερμὸν καὶ τετηκός. Τοῦτο θὰ ἀπαιτησῃ ἀναμφιθόλως, μεγαλεῖτεραν δύναμιν ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἴναι προφανές, διηγήσει διὰ τὰ πλαστικὰ στερεὰ σῶματα, τοῦτο καὶ διὰ πάντα τὰ στερεά. Η μόνη διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιφερομένης πιέσεως. Ἀλλ' οἱ

ονδήποτε στερεόν ύπεικον διὰ πιέσεως νὰ ρέῃ ἐντός πολυκάμπτου ἢ στενού σωλῆνος θὰ θερμανθῇ βαθμούν και κατ' ὀλίγον και ἐπὶ τέλους θὰ λάβῃ την φευστήν κατάστασιν. Την στιγμήν ταύτην δὲν θὰ ἀπορροφηθῇ πλέον δύναμις διὰ τὴν πρόσωσιν τῆς γάζης.

Ἡ πίεσις δὲν εἶναι ὁ μόνος παράγων, τὸν ὄποιον πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπὸ ὅψιν; ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόστασις και ἡ σκαρπότης των περικλειόντων τοιχώματων. "Οὗν τὸ διαστῆμα τὸ διανυόμενον εἶναι μακρόν, τόσον τα τοιχώματα εἶναι σκάρη και τόσον περισσότερα θὰ χρειασθῇ πίεσις. Ἡ στιγμή κατὰ τὴν οποίαν θὰ χρειασθῇ περισσότερα πίεσις εἶναι ἀναμφίβωλος εἰς τὴν ἀρχήν: Το ποσὸν τῆς ἀπάτου μένης πιέσεως ἐλαττουται καθ' ὅσον πυρακτωμενη ἥλιη γίνεται πλαστικωτέρα και ρευστότερα. Εἶναι φανερόντι πετρώδης τις μᾶζαι, οιαζομένην νὰ προχωρήσῃ δεκάδα δεκαμέτρων, θα κατατίθῃ εἰς τὴν φευστήν κατάστασιν. Θα κατατίθῃ δὲ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ πίεσις εἶναι ισχυρότερα και τὸ διαστῆμα μακρότερον. Και ἐάν ἡ πίεσις εἶναι τόσον ισχυρὰ ὅστε νὰ παράσχῃ ταχύτητά τινα ἡ θέρμανσις γίνεται ταχύτερον.

Τοιαύτη εἶναι ἡ κυριεύουσα ἀρχὴ τὴν ὄποιαν δικαίωσε τὸν περιπτερόν της περὶ τις ἡφαιστειότητος θεωρίας. Διὰ νὰ αναφέρωμεν φανούμενον σχετικῶς ἄπλούν θερμή τις πηγὴ ούναται νὰ εἶναι αποτέλεσμα διαπερισσεύσης ὑδάτος ὑπὸ πίεσιν διὰ πορώδους πετρώματος και οια στενων σχισμῶν διαβάσεως αὐτού. Ἡ ἡφαιστειώδης ἐκροξεις οὖν ἔχει ἄλλας αἰτίας: αἱ σχισμαὶ, αἱ οποῖαι γίνονται εἰς τὸν φλοιὸν τῆς γῆς ούναται και ὀφειλούσι νὰ προκαλέσωσι θλάσιν τινα τῶν ὑπὸ θερμανθέντων βαθεών πετρώματων. Ἰδοὺ λοιπὸν μια πίεσις σημαντική, και αὕτη ούναται νὰ ἀρκέσῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν τετηγμένων μαζῶν τῶν ετοιμῶν νὰ ἐκφύγωσιν, καθ' οἵαν οποτε οιεύθυνσιν, ἐνεκα τοῦ βάρους τὸ ὄποιον τας θαίσει. Ἐάν δεχθῶμεν ὅτι, ἐν τῇ θαλβούσῃ μᾶζῃ, ὑπάρχουσι ὥγματα, οιμεῖα (Ménoris resistance) ἐλαχίστης ἀντισταθεώς, ή τετηγκια μᾶζα εἰσερχεται εν αὐτῇ, και τελος ανερχεται εἰς τὴν ἐπιφανειαν, θερμανθεῖσα ἐπὶ πλέον οια τῆς τριών κατὰ τὴν ὑνοόδον. Ἁγενόντα τοῦ εἰδους τούτου θὰ γίνωσι κατὰ προτιμούς εἰς τας γραμμὰς τῶν πτυχῶν του φλοιοῦ οὐδα, κατὰ μῆκος των ὄροσειρων, η δὲ ὑπερφόρτωσις και ἡ καθιζόσις τού πυθμενος τῶν ὠκεανῶν, ἐνεκα τῶν στρωσιγενῶν πετρώματων νὰ εἶναι εὔνοικαι εἰς τὰς πτυχας τὰς τεινούσας νὰ συνθλίψωται τα βαθεά πετρώματα. Το συντελιμύμενον πετρώμα θα ἔτει γενικῶς νὰ μετατοπισθῇ μᾶλλον να εκχυθῇ κατὰ τὴν γραμμὴν τῆς πτυχῆς. ᩧ παρατηροῦσις αὕτη ουμφωνει πρὸς τὰ γεγονότα. Τα ἡφαιστεια κείνται επι γραμμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον και πτον παραλλῶν η προσκειμένων τὰς ἀκταῖς, ἥ ἐπι ἀσθενῶν σημείων τοῦ γηίνου φλοιοῦ. Δύναται τις νὰ ἴη ἀνευ κόπου ὅτι εἰς μόνος πύρος ἡφαιστείου δύναται νὰ χρησιμεύῃ ως ἐκφορευς εἰς τας μετατοπιζομένας ὑλας τας κειμένας ἐπι μακρᾶς γραμμῆς πτυχῆς και βαθεός ὑπὸ τὴν ἐπιφανειαν. ᩧ τίξις και ἡ ἐκροή, ἥ τις ἔκ ταύτης προκύπτει, ἐπειόν θα εἶναι ἐργασία βαθμαία διὰ τούτο οι σεισμοὶ δύναται να παραχθῶσι καθ' ἦν στιγμήν θὰ αγοιξῃ ὁ πύρος. Ιιού πιθανὸν και ὅταν ακόμη ἡ ἐκροξεις δὲν παρακολουθήσῃ ὑπὸ ρύακος, ἀλλ' ὑπὸ ατμοῦ, άεριου, ἄμμου η ίλνος και τότε ἀκόμη τὸ φαινόμενον να προερχηται ἐξ ανυψώσεως ρύακος ο ὅποιος μένει ὑπόγειος και οὲν φθάνει εἰς τὴν ἐπιφανειαν, η δὲ θερμοκρασία αὐτού, ὅταν ἐρχηται εἰς ἐπαφὴν μετὰ πετρώματων περιεχόντων ὑδωρ, νὰ μεταβάλῃ τὸ υδωρ εἰς ἀτμόν, και οὔτω να παράγωνται ἐκροξεις ίλνος.

Τὰ πετρώματα τὰ ὄποια, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς πιέσεως ούνανται εὐκολώτερον νὰ ρευστοποιηθῶσι, παρέχουσιν ἀκριβῶς ρύακα. Ούτως ἐννοούμενης τῆς ἀρχῆς τῆς θερμότητος τῶν ἡφαιστείων, δέγει ὁ κος Ε. Γ. η παροξυσμική φύσις τῶν ἡφαιστείων καθίσταται σχεδὸν ἀναγκαῖα. Διότι πρώτη τις ἐκροξεις θὰ ἐπέφερε στιγμαίαν ἐλάττωσιν τῆς πιέσεως. Τῆς ἀρχῆς ὅμως αἰτίας παραμενούσης, η πίεσις θὰ ἀναδυνηθῆται και ἡ ἐκροξεις θὰ ἐπανελαμβάνετο. ᩧ ἡφαιστειώδης ἐνέργεια θὰ ἔπαινε καθ' ἦν ημέραν αἱ τάσεις θὰ ἔπαινον και ὅτε δε νέας προσαρμογῆς τὰ βαθέα στρώματα δὲν θὰ ὑπέκειντο εἰς τὸσον ισχυρας πιέσεις.

Ἡ φύσις τῆς ἡφαιστειώδους ἐνέργειας θὰ μετεβάλλετο σὺν τῷ χρόνῳ. Κατ' ἀρχὰς ἐπὶ θερμῆς σφαίρας και ἐν μερικῇ τήξει, ὅπως ηδαν η γῆ και η σελήνη, θὰ εἰχομεν κατ' ἀρχὰς ἐκροξεις ἀρκετά ἡρέμους συνισταμένας ιδίως εἰς ἐκβρασμὸν ρύακων τετικότων, κατωθεν λεπτοῦ και ολίγον ψυχρανθέντος φλοιού.

Βραδύτερον, τοῦ φλοιοῦ ὄντος στερεοτέρου και σκληροτέρου, η πίεσις θὰ ἥτο ισχυροτέρα, ἐξ ης θὰ προεκυπτεν ὑπλοτέρα θερμοκρασία τῶν ἐκδιωκμενων ύλων και ἐκροξεις σφοδρότερας και διαρροκτικαί. Ἀκόμη βραδύτερον αἱ σπανιώτεραι ἐκροξεις θὰ ἔγινοντο ἐπι σφοδρότεραι· και δὲν θὰ εἶναι οιδίου παράδοξον, ἐάν ειπωμεν ὅτι ὅσον ψυχρότερος εἶναι ὁ πλανῆτης τόσον αἱ ὑλαι, τὰς ὄποιας ἐκβάλλει εἶναι θερμότεραι. Δὲν δυνάμεθα ποσῶς νὰ ἐκτιμήσουμεν τας ἀρχαίας ἡφαιστειώδεις τῆς γῆς η διάδρωσις και η καθίζοσις ἔχουσι πολὺ καταστρέψῃ τὰ ίχνη αὐτῶν. ᩧ σελήνην παρέχει πολὺν δεδομένα. Ἔκει παρατηροῦνται ταύτοχρόνως ἀρχαιοι και σύγχρονοι κρατήρες. Οι σύγχρονοι, ως ὁ Τύχων-Βράχης και ὁ Κοπερνίκος δεικνύουσι δευτεραί ίχνην, ἀρχόμενη ἀπὸ τῶν κρατήρων και ἀκτίνες και ἔχοντα μηκοσέκατοντάδων χιλιομέτρων. Εἶναι καθιζόματα τῶν συμπυκνωθεντων ἀτμῶν, οι ὄποιοι ἔξηλον ἀναμφιδόλως τῶν κρατήρων και οι ἀτμοὶ ούτω ν ἀτμόδης ὑλη διαγενεται ἐν τῷ κενῷ. Οι ἀρχαιοι κρατήρες, δηπος ὁ Ἀρχικῆδης και ὁ Πλάτων, παρουσιάζουσιν ὅλως διαφορον ἀποκήν. Εἶνε πεδάνοες ρύακος, χωρὶς ίχνην, χωρὶς σημεῖα σφοδρότητος· φαίνονται ως λιμναι προελθούσαι ἀπὸ ήρεμον ἀναπόδοπν.

Ο κ. Ε. Τ. σφοδρῶς ἔξανισταιται ἐναντίον τῶν δεχομένων ὅτι τα ἐκροκτικὰ φαινόμενα τῶν ἡφαιστείων εἶναι εἰδροὶ ὑδατος ἐντὸς τῶν θερμῶν στερεῶν στρωμάτων. "Ἄλλ' η εἰδροὶ τῶν ὑδατων τούτων είναι λιαν ἀμφιδόλος. Αὔτη η πίεσις τού σχηματισθοδομένου πρώτου ἀτμοῦ θὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

Ούδεμια ποσότης ὑδατος θα εἰσέλθῃ ἐντὸς θερμοῦ στρώματος ἀνευ τῆς ηνεργειας πιέσεως ισχυροτερας τῆς υπὸ τοῦ ἀτμοῦ κτηθείσης. Ἀτμολεῦς οὲν δύναται νὰ τροφοδοτῆται εἰμη υπὸ ύδρανταίας ἔχοντας πιέσειν ἀνωτέραν αὐτου τοῦ ἀτμολεῦτος· τούτο εἶναι φανερόν.

Τὸ ύδωρ το προκαλοῦν τα ἐκροκτικὰ φαινόμενα δὲν ἐρχεται εἰς ἐπαφήν μετὰ τῶν ἐν τήξει ύλων αυται κατακλύζουσι τα ρευστοποιηθεντα στρώματα ὥπερ εἶναι ἀκριβῶς το ἀντίθετον (Science 10 Αύγουστου 1906 σελ. 161).

